

[Landbrugsministeren.]

med en sammenspæret kapital på 10 000—15 000 kr. Jeg går ud fra, at det ærede medlem er enig heri.

Man har bebredet mig, at jeg i det hele taget har fremsat dette lovforslag om at skaffe jord til de små brug, og det blev ved lovforslagets første behandling meget stærkt hævdet, at trangen til tillægsgjord var stærkt overdimensioneret. Det ser man også af og til hævdet i bladene. Det er rigtigt, at til den anmeldelsesfrist, der udløb den 1. oktober 1953, havde kun 9 300 husmænd henvendt sig til tremandsudvalgene; det har imidlertid altid for mig været givet, at antallet af disse henvendelser ikke var noget pålideligt udtryk for det virkelige behov for tillægsgjord. Lad os fastslå visse kendsgerninger: vi har 39 000 landbrugsejendomme eller ca. en femtedel af samtlige danske landbrugsejendomme med under 5 ha jord. 5 ha jord regnes vel i almindelighed for at være for lidt til at give en familie tilfredsstillende beskæftigelses- og eksistensvilkår, når det drejer sig om almindelig landbrugsdrift. Udover disse 39 000 ejendomme er der adskillige tusinde ejendomme på 5 ha eller lidt derover, som har behov for tillægsgjord, fordi jorden er af for ringe kvalitet. Jeg erkender, at det ikke vil være muligt og heller ikke ønskeligt at supplere alle disse brugs jordtilliggende op til et familiebrugs størrelse — derved forstår jeg 6—8 ha middelgod jord. Der vil altid være behov for, at der rundt omkring i landet findes små ejendomme, der drives som gartneri eller anvendes til andre særlige driftsformer, men de ejendomme af de helt små brugsstørrelser, der kræves til sådanne særlige formål, udgør kun en ringe del af de såkaldte indeklemte brug, og der vil ikke, selvom alle muligheder for at skaffe tillægsgjord blev udnyttet, være nogen fare for, at der blev for få af disse små ejendomme.

Størstedelen af de 39 000 brug under 5 ha og et betydeligt antal af noget større ejendomme med ringe jord har stærkt behov for tillægsgjord, og det vil efter min opfattelse være økonomisk rigtigt og også i samfundets interesse at skaffe dem den fornødne tillægsgjord i så stor udstrækning som muligt. Da der imidlertid ikke for tiden er mulighed for tilstrækkelig tilslutning til gennemførelse af ekspropriationsbestemmel-

serne, har jeg lagt vægt på at nå så langt som muligt ad forkøbsrettens vej. Jeg ved godt, at man på pladserne til højre for mig her i salen anser ordet ekspropriation for et uarigtigt ord, men de herrer skulle tænke på, hvordan det gang på gang går i det praktiske liv. Der kan være en gårdmand, som har 150 tdr. land, og som prøver på at købe noget mere. Når man så kommer som statens jordlovsudvalgs repræsentant og siger: da din gård har over 65 000 kr.s værdi, kan du ikke få lov til at lægge den jord ind under din gård, medmindre du vil afstå et lille stykke jord til din nabo, husmanden, der bor ude ved enden af din mark; du skal ikke afstå det gratis, du kan få tre gange grundværdien, og så kan du endda få lov til at købe den jord, her er tale om — får man gang på gang svaret: ikke tale om! De har ikke en kvadratmeter at afstå. Det er ikke underligt, at alle med de små husmandsbrug overfor den slags ting siger, at de ikke tror på, at dette spørgsmål løses på rimelig og fornuftig måde, uden at der gives mulighed for ekspropriation. Jeg erkender, at det er et fremskridt, der nås ved dette lovforslag derved, at de frie jorder nu kommer ind under statens forkøbsret. Det vil give mulighed for at få nogle tillægsparceller, og jeg tror også, at en del af disse arealer er så store, at de vil kunne give plads for enkelte nye statshusmandsbrug.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Tesdorpf, der fremsatte nogle udtalelser om gave- og arvespørgsmålet i forhold til statens forkøbsret. Såvidt mig bekendt er der ikke fra nogen side rejst tvivl om, at de delvise gaveerhvervelser, der finder sted ved køb til fævorpris, omfattes af statens forkøbsret. Det har derimod været bestridt, at forkøbsretten kunne finde anvendelse ved de tilsvarende erhvervelser, der berigtiges ved arveudlæg mod delvis vederlag. Heroverfor står den fortolkning, som gennem årene, siden statshusmandsloven blev gennemført, har været hævdet af landbrugsministeriet i alle de tilfælde, hvor spørgsmålet har foreligget, og som der udførligt er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget. Jeg vil gerne gøre det ærede medlem hr. Tesdorpf, der taler om Bordings standpunkt til denne sag, opmærksom på, at den fortolkning, der har været anvendt i alle disse